

Reactie Aanvullingswet Bodem

Algemene opmerkingen

- Wbb gelden zijn tot 2030 nog beschikbaar. Welke middelen krijgen de gemeenten na 2030?
- Gaan er nog taken van de Rijksoverheid richting gemeenten? Denk aan o.a. IL&T.
- Wm nul- eindonderzoek. Volgens mij is men vergeten te vermelden binnen hoeveel weken men die onderzoeken aan het bevoegde gezag moet voorleggen.
- Wordt de WED aangepast. In theorie is het straks misschien mogelijk dat verbaal wordt opgemaakt op grond van de overtreding van oud en nieuw. Dus twee keer voor één strafbare handeling?
- Wie draagt de financiën voor de beheersmaatregelen en nazorg voor historische verontreinigingen? (het kostenverhaal)
- Het overgangsrecht mag ruimer zodat ook anderen gevallen hieronder vallen
- Te weinig inzicht in uitvoeringsregelgeving
- De doelen die 2020 gesteld betreffende de spoedlocaties en drinkwatervoorzieningsgebieden zijn onduidelijk over de verdere aanpak vanaf 2020 én de vraag waar de financiële middelen vandaan moeten komen na 2030?
- Er gelden veel algemene regels voor saneringsplicht
- Wij willen de nazorg op grond van art. 37 4e lid Wbb, kunnen afdwingen

Instrumenten

Vanwege het ontbreken van de verdere uitwerking in het nieuwe stelsel van uitvoeringsregelgeving is, ook met de schets op hoofdlijnen uit hoofdstuk 3 van de toelichting, nog veel niet duidelijk en / of niet goed geborgd. Dit maakt het lastig om nu al duidelijk aan te geven of de aanvullingswet voldoende instrumenten biedt om de zorg voor de bodem zoals deze nu vorm heeft in de Wet bodembescherming te continueren.

Er is geen instrument meer beschikbaar voor het opleggen van een saneringsplicht. Het gehele stelsel is gericht op het wegnemen van risico's en het beheren van de bodem. De onderzoeksplicht wordt gereduceerd tot de gebieden die daarvoor worden aangewezen in een omgevingsplan en voor activiteiten van enige omvang. Ook voor de "toevalsvondsten" geldt alleen de verplichting tot het wegnemen van risico's . **Ook hier is er geen saneringsplicht.** Daarbij is niet duidelijk op welke wijze de bestaande ernstige verontreinigingen en de toevalsvondsten worden geregistreerd.

Grondwater

Het is onduidelijk waar de zorg voor het grondwater berust. Grondwater kent geen eigenaar en de Omgevingswet is ingericht rondom de verantwoordelijkheid van de eigenaar. *"Het grondwater is onderdeel van de fysieke leefomgeving, waarvoor de zorg in beginsel berust bij **de gemeente**.....en daarmee (met het vervallen van een specifieke regeling voor het grondwater, zoals wij deze nu kennen onder de WBB) wordt het beheer van het grondwater een integraal onderdeel van het beheer van watersystemen. Hieronder valt, voor zover van belang, ook de aanpak van historische bodemverontreinigingen. **De provincie** is verantwoordelijk voor een specifiek onderdeel van het beheer van watersystemen, onder ander op grond van de kaderrichtlijn water.*

De historisch gegroeide taakverdeling van het beleidsonderdeel grondwater wordt niet fundamenteel herzien. Wel wordt bezien of de provinciale grondwaterbevoegdheden in de uitvoeringsregeling nader kan worden geëxpliciteerd.

Het is vooralsnog niet duidelijk wie verantwoordelijk wordt voor het beheer van het grondwater, met name de aanwezige verontreinigingspluimen. Hoe blijven deze in beeld en hoe wordt geborgd dat het effect van activiteiten in deze grondwaterpluimen integraal worden beoordeeld en niet op basis van één enkele activiteit. Grondwater is vaak gemeentegrensoverschrijdend en soms ook provinciegrensoverschrijdend.

Bodem

Het omgevingsplan is het instrument dat wordt gebruikt voor het beschermen van de kwaliteit van de bodem bij het toedelen van de functies. Dit omgevingsplan bevat de vertaling van de instructieregels die het rijk en de provincie hebben gesteld, inclusief de invulling van de beleidsruimte die de algemene rijksregels geven. Het is de gemeente die in het omgevingsplan moet vastleggen voor welke gebieden een onderzoeksplicht voor verontreinigingen in de bodem geldt. Daarbij wordt deze onderzoeksplicht gekoppeld aan activiteiten van enige omvang.

Ook hier geldt dat er, door het ontbreken van de instructieregels, nog niet voldoende duidelijkheid is over de mate van bescherming van de bodem. Daarbij is een zorg dat de kennis, ervaring en interesse voor de bodemkwaliteit bij de meeste gemeenten ontbreekt. Gemeenten hebben daarboven te maken met een groot aantal belangen. De vrees ontstaat dat het belang van de bodem door conflicterende belangen in het gedrang kan komen. Doordat de enkele verplichting tot het nemen van risicoreducerende maatregelen en het ontbreken van een saneringsplicht kunnen ernstige verontreinigingen blijven voortbestaan. Omdat de risicoreducerende maatregelen ook kunnen bestaan uit of leiden tot nazorg en gebruiksbepalingen is een registratiesysteem noodzakelijk dat goed toegankelijk is, zodat ernstige verontreinigingen niet uit beeld raken.

Specifieke zorgplicht

De sturingsbevoegdheid voor de specifieke zorgplicht die nu is verwoord in artikel 13 van de Wbb, gaat naar gemeenten.

Een zorgpunt is de mogelijk die wordt geboden om de aanpak van "nieuwe" bodemverontreinigingen in te passen binnen de ontwikkelingen en processen van een bedrijf. De insteek blijft dat het verplicht is om bodemverontreiniging te voorkomen dan wel te beperken of ongedaan maken.

Als de ruimte die hierboven wordt geboden niet duidelijk wordt ingekaderd, dan kan dit leiden tot een dusdanige verruiming van de zorgplicht, dat deze eerder regel dan uitzondering wordt. Daarbij is, ook onder de huidige regelgeving, onduidelijk of en waar registratie plaatsvindt van (ernstige) verontreinigingen of restverontreinigingen die niet direct of geheel ongedaan worden gemaakt.

Toevalsvondst

Bij de regelgeving rondom een toevalsvondst ontbreekt de mogelijkheid tot het opleggen van een saneringsverplichting.

Overgangsrecht

Een aandachtspunt bij het overgangsrecht, waarbij voor een langere periode voor de bestaande spoedeisende gevallen van ernstige verontreiniging de Wbb van kracht blijft onder het huidige bevoegd gezag, provincies en een aantal gemeenten, is de informatie-uitwisseling tussen gemeente en de provincies bij activiteiten die plaatsvinden op deze locaties belangrijk. Het moet duidelijk zijn hoe dit wordt geborgd.

Beleidsvernieuwing bodem:

De aanvullingswet Bodem gaat uit van optimistische aannames voor wat betreft de spoedlocaties. Humaan zouden bijna allemaal zijn aangepakt. Is dat zo? Wat houdt aanpakken in?

Daarnaast zouden tot 2020 de overgebleven gevallen worden aangepakt, waar de bodemverontreiniging zich verspreidt naar het grondwater en drinkwatervoorziening. Hoe zit het met ecologie? De ervaring leidt dat de aanpak afgedwongen moet worden middels een handhavingstraject. Het zijn de lastige gevallen. Beroepsprocedures duren lang. De aanname gaat dus uit van het meest optimistische scenario. Wat doen we met de nog niet afgeronde zaken na 2020?

Na uitvoering van de convenanten zouden alleen de lichtere verontreinigingen over blijven.

Mandaat omgevingsdiensten:

De kennis over bodem zit momenteel bij de omgevingsdiensten. Het zou logisch zijn om toezicht en handhaving van bodem als VTH-basistaak aan te wijzen en neer te leggen bij de omgevingsdiensten.

Opmerkingen per pagina en alinea

Blz.17 hfdst 2.2.1 7^e alinea

Gelijkwaardige bescherming en Gelijkwaardige rechtsbescherming.

Opmerking: Voldoet de nieuwe regelgeving daaraan? Voorheen saneren en nu beheren. En wat schoon is moet schoon blijven. Er wordt alleen nog maar gekeken naar humane risico's.

Blz. 18 hfdst 2.2.1 laatste alinea

Uitgangspunt daarbij is een scheiding van beleid en normstelling....uitsluitend het vaststellend bestuursorgaan binden.

Opm: Wat geldt dan voor de omgevingsdiensten?

Blz. 20 hfdst. 2.2.3 laatste alinea (interventiewaarde)

In de huidige systematiek... zal voor de nieuwe systematiek de naamgeving, consequenties en de toepassing van een dergelijke waarde nader worden uitgewerkt.

Opm: Dus waarschijnlijk twee meetlatten?

Blz. 21 1^e alinea

De achtergrondwaarde, het maximaal toelaatbare risico en het ernstige risico (ecologie)...

Opm: Geldt dit niet meer voor verspreiding en humaan?

Blz. 22, 5^e alinea

Verzuimt de eigenaar tot het nemen van maatregelen bij historische verontreinigingen, dan zal de overheid in zijn plaats en voor zijn kosten de risicobeperkende maatregelen nemen.

Opm: Hebben de gemeenten/omgevingsdiensten de middelen om dit af te dwingen?

Er wordt aangegeven dat het bevoegd gezag (overheid) als vangnet verantwoordelijk is voor de risicobeperkende maatregelen. Wordt hiervoor vanuit het Rijk gelden beschikbaar gesteld? De kosten worden gemaakt en het is niet gegarandeerd dat deze altijd kunnen worden verhaald.

Het zal leiden tot een toename van bestuursrechtelijke en / of privaatrechtelijke verhaalsacties.

Blz. 24, laatste alinea

Het Rijk stelt de nationale omgevingsvisie vast en betreft daarbij zijn beleidsvoornemen voor de ondergrond. Hierbij wordt gekeken naar de kwaliteiten van de bodem.

Opm: Welke data gaat het Rijk gebruiken en wat moet eventueel wanneer, door wie, daarvoor worden aangeleverd?

Pagina 25, laatste regel van de 2^e alinea

Daarnaast werken de uitvoeringsdiensten (RUD's) aan gemeenschappelijke kennisopbouw.

Opm: Graag verder toelichten. Wat wordt van de omgevingsdiensten verwacht en wie gaat dit bekostigen?

Blz. 28, 1^e alinea

Het verplicht regionaal waterprogramma. Hierin moeten deze kwaliteitseisen en plichten worden geborgd.

Opm: Welke rol hebben de omgevingsdiensten bij deze programma's?

Blz. 31 Financiële bepalingen

Opm: Leges of niet? Wie bepaalt het voor alle bevoegd gezagen?

Blz. 31, 6^e alinea

De Bedrijvenregeling. Wel is enige inhoudelijke aanpassing van de regeling noodzakelijk.

Opm: Wie voert straks de bedrijvenregeling uit?

Blz.34 het schema.

Risico's voor de gezondheid wegnemen.

Opm: Voorheen ook mogelijk om door middel van isolatie te beheersen. Wegnemen gaat dus verder? Eventuele verspreidingsrisico's en ecologische aspecten wegen niet meer mee. Dat is een verslechtering van het beschermingsniveau.

Blz. 35 Zorgplicht 2^e alinea

De zorgplicht is van toepassing op alle verontreinigingen die zijn ontstaan na 1987, de zogenaamde nieuwe verontreinigingen.

Opm: Moet hier geen nuancering worden aangebracht, zoals op en na 1-1-1987. En voor asbest 1-01-1993 aanhouden?

Blz. 35 3^e alinea

In de andere teksten blz. 22 3^e alinea, van de Omgevingswet wordt ook regelmatig de eigenaar en of erfpachter als probleemeigenaar bestempeld.

Opm: Graag meer duidelijkheid hierover.

Blz. 36, laatste alinea

Boven de maximale waarde is sprake van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid.

Opm: Dus alleen humaan toetsen?

Blz. 41 Overgangsrecht

Opm: Worden voor deze taakstelling ook middelen ter beschikking gesteld?

Blz. 57 3e alinea Effecten van het wetsvoorstel.

Opm: Met invoering van Uniforme saneringen (BUS meldingen) werd dezelfde argumentatie gebruikt. Initiële kosten voor de overheden en structurele afname. Praktijk leert echter dat in plaats van één volledige saneringsaanvraag nu soms voor 1 locatie meerdere BUS meldingen worden ingediend. Het is de vraag of een initiatiefnemer (vanuit kosten oogpunt en investering) in 1 melding alle activiteiten gaat melden of zoals de mogelijkheid wordt geboden in de omgevingswet, er wederom voor zal kiezen om in delen de activiteiten te melden. Daarmee zullen de beoogde structurele besparingen weer sterk reduceren.

Opm: "verdergaande digitalisering van het omgevingsrecht (en informatievoorziening?) in het kader van de omgevingswet leiden tot daling van structurele kosten". Wie is verantwoordelijk voor de digitalisering en het beheer van data t.b.v. de omgevingswet? Wat is de basis van de aanname dat de reductie van de structurele kosten binnen afzienbare tijd de initiële kosten zal compenseren?

Blz. 68 definitie bodemverontreiniging.

Opm: Het woord "nalaten" graag toevoegen en uitleggen waarom na fysieke leefomgeving (bodem en water) tussen haakjes staat. Bijvoorbeeld stank e.d. kunnen ook spelen.

Blz. 69

Definitie Bovengrond Toplaag van de bodem (globaal tot 1.0 m beneden het maaiveld.)

Opm: De NEN-norm die men moet hanteren heeft het globaal over de eerste 0,5 m maaiveld.